

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/73/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6623203020
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6623203020.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. E. XXXX/XX, F., štátny občan SR, zastúpený: Advokátska kancelária BUGRI, s. r. o., so sídlom Námestie SNP 14/23, Zvolen, IČO: 56 434 995, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava-mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 7.069,52 Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 12C/54/2023-296 zo dňa 19. júna 2025, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a III. **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 6.000,- Eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. V poradí druhým rozsudkom vydaným v tejto veci (potom čo Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 11Co/32/2024 zo dňa 25. 04. 2025 v poradí prvý rozsudok vydaný v tejto veci zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie) okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.000 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.); vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania (výrok III.).

1.1 V odôvodnení predmetného rozsudku okresný súd uviedol, že žalobca sa žalobou podanou voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 7.069,52 Eur ako náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie, konkrétne porušením Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej „Smernica 2003/88/ES“ alebo „Smernica“), ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná (resp. nebola v časti implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky.

1.2 Žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“). Štátnu službu aktuálne vykonáva v služobnej hodnosti kapitán, vo funkcii technik - špecialista, na okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v Lučenci, na hasičskej stanici v Lučenci. Ako hasič začal pracovať už od 03.07.1995 u právneho predchodcu Hasičského a záchranného zboru a v samotnom Hasičskom a záchrannom zbere pôsobí od jeho vzniku. Prácu hasiča ku dňu podania žaloby teda vykonáva nepretržite už 30 rokov. Služobný

(pracovný) čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 zákona č. 315/2001 Z. z.), a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. - ďalej aj určená služobná pohotovosť). Jedna pracovná (služobná) zmena hasiča sa teda skladá z a) výkonu služby a b) určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 17/7), s účinnosťou od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 16/8). Celkovo v rámci pracovnej zmeny strávi žalobca ako hasič na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín. Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, mu ako hasičovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“), a to napr. v prípade absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách, resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet hasičov, na zastupovanie kolegov, ktorí nemôžu nastúpiť do služby z dôvodu náhlych nepredvídateľných okolností a pod. Obe služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., rovnako ako ani nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti.

1.3 S poukazom na vyššie opísané rozvrhnutie služobného času, ktorého súčasťou je aj určená služobná pohotovosť vykonávaná v mieste výkonu služby (t. j. na hasičskej stanici), v žalovanom období júl 2020 – máj 2023 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby odpracoval žalobca v období od júla 2020 do decembra 2020 vrátane 292,55 hod., v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane 617,88 hod., v období od januára 2022 do decembra 2022 vrátane 681,52 hod., v období od januára 2023 do mája 2023 vrátane 290,04 hod. Za žalované obdobie od júla 2020 do mája 2023 vrátane (t. j. od 01.07.2020 do 31.05.2023) odpracoval žalobca spolu 1881,99 hodín určenej služobnej pohotovosti, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od júla 2020 do mája 2023 vrátane, dosiahol 50,83 hodín týždenne. Počas celého trvania služobnej pohotovosti, t. j. počas všetkých hodín, ktoré odsluží v rámci služobnej pohotovosti, sa ako hasič musí zdržiavať na pracovisku, t. j. na hasičskej stanici, z tohto miesta sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby služobnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd vykonáva sa do jednej minúty od nahlásenia, preto musí byť počas služobnej pohotovosti oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia. Napriek uvedeným skutočnostiam sa však služobná pohotovosť (t. j. všetky hodiny neaktívnej časti služobnej pohotovosti) nezapočítava do pracovného času, a teda tieto odpracované hodiny nie sú považované za pracovný čas. Táto skutočnosť sa v praxi prejavuje tak, že napriek tomu, že napr. v mesiaci august 2020 sa v jeho fonde pracovného času uvádza počet hodín 170, tento údaj nezohľadňuje ďalších 49 hodín odpracovanej služobnej pohotovosti. Z takto nereálne vykazovaného fondu pracovného času, ktorý reálne nezohľadňuje odsluženu služobnú pohotovosť sa potom javí, že priemerný pracovný čas žalobcu neprekračuje 48 hodín, čo je však pravidelne v absolútnom rozpore so skutočnosťou. V dôsledku pravidelného porušovania práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas prichádza žalobca o čas, ktorý by chcel a inak mohol venovať najbližším, rodine, priateľom záľubám prípadne akýmkoľvek iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Vzhľadom na enormnú fyzickú a psychickú náročnosť jeho práce je zároveň dostatok času na oddych a mimopracovné aktivity nevyhnutný. Všetok čas, ktorý strávi žalobca v práci navyše oproti tomu, čo stanovuje Smernica, by venoval svojim najbližším a rodine, svojim koníčkom alebo práve tomu nevyhnutnému odpočinku, ktorý mu má Smernica stanovením maximálneho pracovného času garantovať.

1.4 V nadväznosti na uvedené okresný súd v odsekoch 68. až 83. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku uviedol spôsob výpočtu náhrady škody žalobcom a v ďalšom texte odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku zhrnul argumentáciu žalovaného uvedenú vo vyjadrení k žalobe vo vzťahu k pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, k námietke miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec, k tvrdenému nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, k námietke premlčania, k transpozícii relevantných článkov Smernice 2003/88/ES, k nároku na náhradu škody, k náhrade nemajetkovej ujmy.

1.5 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku odcitoval čl. 144 ods. 1, čl. 7 ods. 2, ods. 5, čl. 36 ods. 1 písm. c), d) a e), čl. 40 Ústavy SR, ďalej § 85 ods. 1, 2, § 86 ods. 1, 2, § 92 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4, § 103 ods. 1, 2, 5, § 116 ods. 1, 2, § 122 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3, § 130, § 135e ods. 1, 2, 3 zákona č. 315/2001 Z. z., § 11, § 13 ods. 1, 2, § 853 ods. 1, § 100 ods. 1, 2, § 101 zákona č. 40/1964 Zb., Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), čl. 1 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3, čl. 2 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 5, čl. 6 písm. a), b), čl. 16, čl. 17 ods. 1, 5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, čl. 2 ods. 1, 2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci a uviedol, že žalobca sa žalobou podanou voči žalovanému domáha zaplatenia sumy vo výške 7.069,52 Eur na tom skutkovom a právnom základe, že žalobcovi vznikla škoda v dôsledku porušenia práva Európskej únie, a to Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Zaplatenia žalovanej sumy sa žalobca domáha titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla ako jednotlivcovi porušením únieového práva žalovaným ako členským štátom Európskej únie. Spor o náhradu škody z dôvodu porušenia únieového práva patrí do právomoci súdu, pretože v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o predmete tohto sporu. Ďalšou námietkou žalovaného bola námietka, že žalobcovi z uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonávanú štátnu službu, ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov. Žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdomý nárok, ktorý si mal žalobca uplatňovať voči svojmu zamestnávateľovi a nie voči žalovanému, v dôsledku čoho vzniesol žalovaný námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v spore. Súd prvej inštancie vo vzťahu k uvedenej námietke žalovaného v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ môže náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, tzn. že právo Únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. V danom prípade ide o objektívnu a absolútnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Aj s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný - pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore je teda Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy), ktorého príslušníkom je a bol žalobca aj v rozhodnej dobe, pričom MV SR je súčasne garantom právnej úpravy vymedzenej zákonom č. 315/2001 Z. z., súčasne predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku. Vo vzťahu k vzniesenej námietke miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec žalovaným, okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal na § 19 písm. b) Civilného sporového poriadku, ktorý upravuje osobitnú miestnu príslušnosť tak, že popri všeobecnom súde žalovaného, je na konanie miestne príslušný súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Zo skutkových tvrdení, ktoré žalobca v konaní uvádzal vyplýva, že k zásahu do jeho práv postupom žalovaného došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v mieste vykonávania štátnej služby v územnom obvode Okresného súdu Lučenec, preto okresný súd postupom podľa § 42 Civilného sporového poriadku námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec vyhodnotil ako nedôvodnú.

1.6 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že žalovaný vo vyjadrení k žalobe namietal, že na žalobcu, ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES nevzťahuje, pričom argumentoval tým, že úlohy ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej obrany, integrovaného záchranného systému, ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany podľa čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/ EHS. Konštatoval, že Smernica Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia

pracovníkov pri práci v čl. 2 ods. 2 stanovuje, že sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, pričom podľa žalovaného ide len o exemplifikatívny a nie taxatívny výpočet činností, ktoré možno označiť ako osobitné činnosti verejných služieb a štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. Vo vzťahu k uvedenej argumentácii žalovaného okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že v zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie k zákonu č. 315/2001 Z. z. je uvedená aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2002. Podľa bodu 5 úvodných ustanovení Smernice všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich častiach. Pracovníkom Spoločenstva sa musí poskytnúť minimálne denný, týždenný aj ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Vzťahuje sa na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a určité aspekty nočnej práce a práce na zmeny a rozvrhnutia práce. Podľa čl. 1 ods. 3 sa Smernica vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné podľa čl. 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto Smernice. Podľa čl. 2 Smernice je pracovný čas akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou. Čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Práca na zmeny je akákoľvek metóda organizácie pracovného času na zmeny, pri ktorej pracovníci jeden druhého striedajú na rovnakých pracoviskách podľa určitého rozvrhnutia, vrátane rotujúceho rozvrhnutia, pričom pracovný čas môže byť nepretržitý alebo prerušovaný a pre pracovníkov má dôsledok, že v priebehu určitej doby, dní alebo týždňov pracujú v rôznom čase. Podľa čl. 6 Smernice členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správными opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi. Priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní, vrátane nadčasov nesmie prekročiť 48 hodín. Aplikujúc uvedené znenie Smernice možno zhrnúť, že Smernica upravuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, vzťahuje sa na všetky odvetvia činnosti verejné aj súkromné. Smernica v kapitole 5 upravuje odchýlky a výnimky, ktoré môžu členské štáty uplatniť vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností, avšak pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že podľa čl. 7 ods. 2, 5 čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky a článku 3 Civilného sporového poriadku je súd viazaný medzinárodno-právnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom. Je viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Komunitárne právo je bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Prípadný rozpor medzi komunitárnym a vnútroštátnym právom by mal byť riešený v prospech komunitárneho práva. Pri výkone súdnej moci je potrebné prihliadať na interpretáciu prameňov práva Európskej únie tak, ako je vykladaná Súdny dvorom. Vzťah únievého a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva z úradnej povinnosti. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu podľa judikatúry Európskeho Súdneho dvora vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ak ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, pretože sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia výsledku sa ponecháva na členské štáty. Smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v rámci ktorej žalovaný spochybnil tvrdenie žalobcu, že dotknutá Smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne, okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že z citovaných paragrafových znení zákona č. 315/2001 Z. z. nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť služobného času. Čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru nezapočítava a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. Pokiaľ žalovaný argumentoval tým, že výkon neaktívnej služobnej pohotovosti nemožno započítať do pracovného služobného času okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že zákon č. 315/2001 Z. z. služobnú pohotovosť explicitne

nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 zákona, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rozlíšenie vyplýva z § 122 ods. 3 zákona, pretože ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu výjazdu, až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa citovanej Smernice 2003/88/ES je pracovný čas aj čas služobnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorej je pracovník fyzicky prítomný na pracovisku. 48-hodinová hranica pre priemerný týždenný pracovný čas určená Smernicou zahŕňa nadčasy, aj pracovnú pohotovosť. Zákon č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi služobný pracovný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že práva žalobcu sú vzhľadom na znenie čl. 2, čl. 6 písm. b) Smernice porušované, a to dostatočne závažne, pokiaľ ide o práva s osobitným významom, ktoré zakladajú minimálnu požiadavku na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

1.7 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva, preto sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pásov žalobcu za obdobie júl 2020 až máj 2023 možno podľa okresného súdu konštatovať, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t. j. v čase od júla 2020 do mája 2023 a v príčinnej súvislosti s porušovaním čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, v dôsledku čoho možno konštatovať zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe uvedeného žalobcovi nepochybne podľa okresného súdu vznikol nárok na primerané odškodnenie. Iba samotné konštatovanie porušenia práv by nespĺnilo funkciu dostatočného zadostučinenia. Peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vzniknutej škody.

1.8 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že žalovaný vzniesol aj námietku premlčania uplatneného nároku. Konštatoval, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme na žalobcových osobnostných právach dochádzalo každým mesiacom za žalované obdobie (júl 2020 až máj 2023 vrátane) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice, pričom toto porušovanie Smernice nebolo kompenzované v jeho služobnom plate za každý príslušný mesiac. Služobný plat hasičov je splatný 10. dňom mesiaca za predchádzajúci mesiac. Ak by táto ujma utrpená v daný mesiac bola kompenzovaná v služobnom plate žalobcu za daný mesiac, škoda by bola takto nahradená a nebolo by potrebné domáhať sa jej v tomto súdnom konaní. Súd ustálil začiatok plynutia premlčacej doby na dátum splatnosti mzdy žalobcu, pretože tento okamih sa viaže na moment vzniku nemajetkovej ujmy. „Skutočnosť, že dátum splatnosti mzdy súčasne vo všeobecnosti súvisí tiež so mzdovými nárokmi žalobcu ako hasiča vo vzťahu k jeho služobnému úradu, je okolnosť nesúvisiaca s posúdením námietky premlčania, pokiaľ ide o predmetný nárok. V predmetnej veci, vzhľadom na povahu nároku, žalobcovi vznikla nemajetková ujma každý mesiac potom, čo v priamej súvislosti s porušením jeho práva, jeho ujma nebola kompenzovaná v služobnom plate navyše o 35%. Rozhodujúcim momentom vzniku tejto ujmy je preto 10. deň každého nasledujúceho mesiaca rozhodnej doby, ktorý sa v tomto prípade zhoduje s výplatným termínom“.

1.9 Vo vzťahu k ďalšej námietke žalovaného, predmetom ktorej bola argumentácia žalovaného, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu do zákona č. 315/2001 Z. z. správne,

okresný súd v odôvodnení odvolaní, napadnutého rozsudku uviedol, že „podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas aj v služobnej pohotovosti, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a má mu byť k dispozícii, aby v prípade potreby mohol poskytnúť primerané služby. Pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa. Žalovaný uvádzal, že pri nariadenej služobnej povinnosti ide o služobnú pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené aj vo výške peňažnej náhrady za čas takejto služobnej pohotovosti. Je teda nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný ďalej uvádzal, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, nežiada sa od neho výkon práce v danom čase. V zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, alebo vymedzený priestor na odpočinok, čiže zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t. j. žalobcu. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, nielen za vykonávanú prácu, ale aj za neaktívnu časť práce. Tým kompenzuje to, že v prípade potreby bude žalobca k dispozícii. Ak by aj súd napriek uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že služobná pohotovosť je pracovným časom a má sa zarátavať do pracovného fondu, samé o sebe to ešte nie je dôvodom podľa žalovaného na priznanie nároku na náhradu škody. Na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava zákona o HaZZ má byť v súlade s právom Únie, nakoľko podľa prílohy č. 4. bod 6. zákona o HaZZ do jeho znenia bola Smernica prebratá. Aj podľa ust. § 193 zákona sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane okrem iného aj ust. § 85 Zákonníka práce. Zákonník práce však explicitne v ust. § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ust. § 96 ZP však na pomery zákona o HaZZ nie je použiteľné. Z ustanovení zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času Z výpovede žalobcu, ako aj zo stanoviska žalovaného vyplynulo, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava. Práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie, ktorý namietal žalobca. Zákon o HaZZ v zmysle jeho § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby, len ak to výslovne ustanovuje zákon, pričom v § 193 Zákon o HaZZ nie je odkaz na ust. § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný pritom argumentoval, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. Poukazoval na rozhodnutie Súdneho dvora. Súd však uvádza, že žalovaným citované rozhodnutie sa týkalo tzv. domácej pohotovosti, o ktorú sa v prejednávanej veci nejedná. Zákon o HaZZ definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Zároveň zákon obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Zároveň definuje úkony v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak z ust. § 86 Zákona o HaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rovnako z ust. § 122 ods. 3 Zákona o HaZZ vyplýva rozlíšenie, ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby ("výjazd"), až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa čl. 2, ods. 1 a ods. 2 Smernice pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor opakovane konštatoval v rámci rozhodnutí, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2, ods.1 Smernice vymedzuje

pracovný čas ako "akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť". V rámci rozhodovacej praxe súdneho dvora bolo zdôraznené, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov - pracovný čas a čas odpočinku (rozsudok vo veci Q. Ville de Nivelles). Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Z iného rozhodnutia súdneho dvora vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice. Súdny dvor viackrát rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti čl. 6, písm. b) smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo určitým spôsobom obmedzia. Na základe vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť záver, že vnútroštátna právna úprava umožňuje zamestnávateľovi nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi HaZZ služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú čl. 6, písm. b) Smernice. V tejto súvislosti súd konštatuje, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov v tomto prípade príslušníkov HaZZ neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa čl. 2 smernice a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená čl. 6, písm. b) Smernice. Argumentácia žalovaného v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdely a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych a teda v prípade ak nie je nariadený služobný zásah, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, je v tejto súvislosti bez právneho významu, nakoľko žalobca počas povinností musí byť v budove hasičskej stanice, túto nemôže opustiť, musí byť ustrojený a pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa. Skutočnosť, že zamestnávateľom počas tejto doby nie sú určené žiadne iné činnosti nemôže byť na ťarchu zamestnanca a v súvislosti s týmito závermi sa žiada dodať, že proti žalovanému sú už dlhšiu dobu vedené obdobné spory (samotný žalovaný na rozhodnutia súdov Slovenskej republiky poukazoval), v rámci ktorých žalovaný používa obdobnú obranu a nepredložil žiadne rozhodnutie, v ktorom by bolo súdmi SR konštatované správne prevzatie Smernice do právneho poriadku SR, konkrétne do znenia zákona o HaZZ".

1.10 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z čl. 2 a 6 písm. b) Smernice. Konštatoval, že Súdny dvor EÚ vo viacerých prípadoch judikoval, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1/ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2/ existencia škody a 3/ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí toho ktorého vnútroštátneho súdu. Vo vzťahu k prvej podmienke okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdného dvora EÚ ide o dostatočne závažné porušenie práva Únie - v každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdného dvora v danej oblasti. Vo vzťahu k druhej a tretej podmienke okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že „čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), táto úzko súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia unijného práva uplatnil. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprímerane sťažia. V neposlednom rade náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je potom

na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V posudzovanej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa čl. 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i. a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v čl. 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (júl 2020 - máj 2023). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadostučinenie. Samotné ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadostučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadostučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočínúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru (takmer 30 rokov) skraca čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva“.

1.11 V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že dospel k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania článku 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto ujmy. Vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že žalovaný v priebehu konania namietal výšku žalobcom uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú. Konštatoval, že pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia, resp. posudzovania výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu. Naša právna úprava rozlišuje medzi právom na ochranu osobností (§ 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasledujúce Občianskeho zákonníka), nakoľko je medzi nimi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu akú ujmu mohol zásah vyvolať, pričom nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako - tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, ktorá však neznamená priestor pre svojvôľu, či arbitrárosť. Súd pri takomto rozhodovaní hodnotí jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa, rovnako nemôže mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa posudzuje podľa pravidiel, ktoré stanovil Súdny dvor EÚ. Spôsob a rozsah odškodnenia však závisí od vnútroštátnej právnej úpravy, toho - ktorého členského štátu Európskej únie. Vnútroštátna právna úprava musí rešpektovať požiadavku, že kritéria na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobenej škode. V našom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu článok 46 ods. 3 Ústavy SR, ktorý stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 01.07.2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto právnej úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti tohto zákona. Pokiaľ si žalobca uplatnil svoj nárok za použitia analógie § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny („zohľadniac pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry“). Konštatoval, že žalobca svojou výpoveďou na pojednávaní v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takom rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaloval teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považoval finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval okresný súd za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na živote žalobcu.

1.12 V závere odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku okresný súd poukázal na:

- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 12C/55/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 11Co/35/2024, priznaná suma 3.779,64 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 12C/53/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 13Co/32/2024, priznaná suma 7.075,72 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 12C/65/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 15Co/40/2024, priznaná suma 4.801,88 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/53/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 17Co/52/2024, priznaná suma 7.149,19 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/54/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 13Co/42/2024, priznaná suma 7.329,25 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/55/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 17Co/41/2024, priznaná suma 5.020,14 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/63/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 15Co/49/2024, priznaná suma 6.363,04 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/65/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 11Co/37/2024, priznaná suma 5.399,54 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/66/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 13Co/52/2024, priznaná suma 7.058,71 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/52/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 17Co/58/2024, priznaná suma 5.792,20 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/53/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 13Co/60/2024, priznaná suma 6.029,07 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/54/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 17Co/40/2024, priznaná suma 5.551,89 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/55/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 17Co/36/2024, priznaná suma 5.917,41 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/64/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 15Co/37/2024, priznaná suma 5.727,91 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/65/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 11Co/31/2024, priznaná suma 7.888,24 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/66/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 14Co/22/2024, priznaná suma 6.377,72 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/15/2024, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 14Co/74/2024, priznaná suma 5.704,59 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10C/16/2024, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 13Co/107/2024, priznaná suma 5.671,83 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13C/48/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 13Co/36/2024, priznaná suma 5.601,77 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13C/49/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 13Co/39/2024, priznaná suma 5.652,93 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13C/59/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici spisová značka 14Co/27/2024, priznaná suma 4.247,86 Eur;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13C/61/2023, právoplatný v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/43/2024, priznaná suma 6.025,20 Eur. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 6.000 Eur považoval za primeranú vzhľadom na vyššie uvedenú rozhodovaciu prax okresných a krajských súdov v obdobných veciach, keď vzniknutá nemajetková ujma na osobnostných právach žalobcu nepresahuje nemajetkovú ujmu iných žalobcov – príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v identických sporoch, v ktorých boli priznávané žalobcom náhrady nemajetkovej ujmy v priemere 5.916,62 Eur. Na základe uvedeného okresný súd žalobe žalobcu vyhovel vo výške priznanej sumy 6.000 Eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Vo vzťahu k trovám konania uviedol, že „zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. V takýchto prípadoch má žalobca právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, nie zo sumy žalovanej. Keďže žalobca mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného

úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu, žalobcu je nevyhnuté považovať za plne procesne úspešného v konaní“. Z uvedeného dôvodu okresný súd žalobcovi priznal trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku osobitným uznesením.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie sa žalovaný odvolal a v odvolaní uviedol, že odvolanie podáva z odvolacích dôvodov uplatnených podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP, pretože súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež preto, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V nadväznosti na uvedené žalovaný v odvolaní uviedol, že konanie pred súdom prvej inštancie trpí vadou, konkrétne nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku. Zdôraznil, že požiadavku na riadne odôvodnenie rozsudku v konaní pred všeobecným súdom stanovuje § 220 ods. 2 CSP a tiež § 220 ods. 3 CSP. Výkladom tohto ustanovenia možno konštatovať, že úplný, ale i čiastočný nedostatok dôvodov rozhodnutia je v rozpore s tam uvedenými požiadavkami. Rovnako aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami je v rozpore s požiadavkami uvedenými v ust. § 220 ods. 2 CSP. Povinnosť súdu riadne odôvodniť súdne rozhodnutie je odrazom práva strán na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán. Porušením tohto práva strany sporu na strane jednej a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia opravných prostriedkov. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/171/2005, nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 zo dňa 16. 09. 2003 a nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 192/2006 zo dňa 03. 11. 2006). Absencia jasného a zrozumiteľného odôvodnenia súdneho rozhodnutia vedie k neúplnosti, nepresvedčivosti a nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a vedie k porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, priznaných čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2.1 Vo vzťahu k nemajetkovej ujme, ktorá by mala podľa tvrdenia žalobcu vzniknúť žalobcovi z dôvodov uvádzaných žalobcom, žalovaný v odvolaní uviedol, že skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval voľnočasovým aktivitám a koníčkom, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice, pretože medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.01.2023, v ktorom dovolací súd k otázke náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že „otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôžu byť považované za pravidlo pre iné prípady. Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je to, aby sa vyriešením, niektorej doposiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že k riešeniu tak individuálnej otázky ako je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú súdy vždy rozdielne v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individuálnom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčíslieť (7Cdo/131/2020)“ a tiež poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/14/2023 zo dňa 23. 11. 2014, kde Krajský súd v Bratislave uviedol, že „žalobca, ktorý sa náhrady nemajetkovej ujmy domáha, musí uniesť jednak bremeno tvrdenia, ako aj dôkazné bremeno, že mu nemajetková ujma vznikla a že na jej uspokojenie nie je postačujúcim zadosťučinením len konštatovanie porušenia práva“. Zdôraznil, že žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosť, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice a následného prekračovania maximálneho týždenného pracovného času vznikla nemajetková ujma, na ktorej reparáciu je potrebné priznať mu aj náhradu v peniazoch. V uvedenej súvislosti žalovaný upriamil v odvolaní pozornosť na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/443/2014 a tiež na uznesenie Ústavného súdu SR

sp. zn. I.ÚS 285/2018 zo dňa 15.08.2018, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 271/2018 zo dňa 19.04.2018 a na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 424/2012 zo dňa 06.11.2016, „ktorý pripúšťa neúspešnosť žaloby o ochranu osobnosti pri nízkom stupni závažnosti zásahu, keď uzatvára, že dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ust. § 11 Občianskeho zákonníka je určitá ujma, pričom z hľadiska intenzity zásahu, okolností, za ktorých k nemu došlo a stupňa negatívnych dôsledkov zásahu na chránené práva, sa v praxi môžu vyskytnúť ujmy, ktoré svojou povahou alebo stupňom závažnosti a) neopodstatňujú ani nemateriálnu ani materiálnu satisfakciu, b) opodstatňujú (len) nemateriálnu satisfakciu, c) opodstatňujú tak nemateriálnu ako aj materiálnu satisfakciu“. Žalovaný poukázal tiež v odvolaní na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Konle C-302/97, kde Súdny dvor EÚ uvádza, že „aj jednoznačný rozpor s právom EÚ, nemusí automaticky zakladať vznik zodpovednosti pokiaľ je vnútroštátna úprava ospravedlnená, napr. všeobecným záujmom“. Uviedol, že vo vzťahu k žalobcovi neboli splnené podmienky pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože žalobca v priebehu celého konania nepreukázal žiadne také objektívne skutočnosti, pre existenciu ktorých by došlo k takému závažnému zásahu do práv žalobcu, ktorému by mala zodpovedať náhrada nemajetkovej ujmy v sume 6.000 Eur. Žalobca podľa žalovaného neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, pretože neuviedol v čom údajný neoprávnený zásah do jeho práv spočíval. V uvedenej súvislosti žalovaný v odvolaní zdôraznil, že „nestačí, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby vyvolať, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolaním sa na rozhodovacia činnosť iných súdov v obdobných prípadoch tak, ako to odôvodnil súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. V danom prípade žalobcom tvrdený zásah do práv žalobcu, nemohol podľa žalovaného objektívne vyvolať negatívny dopad v osobnostnej sfére žalobcu. Žalovaný v odvolaní poukázal ďalej na ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenie upravuje podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a uviedol, že ak sa žalobca podľa tvrdení uvedených v žalobe domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah do jeho osobnostných práv nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, či v inom prostredí, profesionálnej sfére (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020 zo dňa 30. 06. 2021). Žalovaný zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by žalobca utrpel ujmu, ani to ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu, čo je základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu podanej žaloby vyplýva skutočnosť, že žalobca vidí problém vo svojom nedostatočnom finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti. Žalobca sa však nikdy neobrátil na svojho nadriadeného s tým, že má záujem o dodatočne náhradné voľno, nikdy nevyužil možnosť vyplývajúcu z § 116 ods. 2 zákona č. 315/2011 Z. z. a zvolil jediné riešenie, a to finančnú kompenzáciu. Žalobca svoje subjektívne tvrdenia žiadnym spôsobom nepreukázal, napriek tomu, že v zmysle zásady kontradiktórnosti konania bolo povinnosťou žalobcu preukázať vznik a aj intenzitu zásahu do jeho osobnostných práv, ak takýto zásah na strane žalobcu existoval. V uvedenej súvislosti žalovaný v odvolaní poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/108/2009 zo dňa 19.05.2010, kde najvyšší súd uvádza, že „len subjektívne vnímanie navrhovateľky, že uvedeným postupom zamestnávateľa došlo k takému zásahu, v dôsledku ktorého to malo vplyv na jej zdravotný stav ako aj na spoločenské postavenie, prípadne na správanie sa osôb v jej okolí, nemožno považovať za založenie nároku na ochranu osobnosti a z toho vyplývajúceho práva na poskytnutie primeraného zadosťučinenia a práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch“. Na vznik sankcie za vzniknutú nemajetkovú ujmu (spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby) musí byť podľa § 13 Občianskeho zákonníka splnená podmienka zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, a to tak, že tento zásah musí byť protiprávny. Musí ísť teda o tak závažný zásah do sfér fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom a tiež musí dôjsť ku „konsenzu“ medzi zásahom a neoprávnenosťou takéhoto zásahu. Určujúcim faktorom je najmä zistenie, že v tom - ktorom prípade ide o takú nemajetkovú ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére fyzickej osoby, ktorú táto fyzická osoba môže objektívne, najmä vzhľadom na jej intenzitu, povahu, trvanie a rozsah pôsobenia nepriaznivého následku, pociťovať a prežívať ako zásadnú.

2.2 V uvedenej súvislosti žalovaný v odvolaní uviedol, že žalobca nepreukázal dôvodnosť a ani výšku ním uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Ujma žalobcu bola súdom prvej inštancie popísaná všeobecne – bez uvedenia konkrétnych negatívnych následkov na život žalobcu. V odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku absentuje akékoľvek odôvodnenie, týkajúce sa

žalobcom utrpenej ujmy v rodinnom a v súkromnom živote v dôsledku údajného nesprávneho prebratia Smernice. Súd prvej inštancie pre účely ustálenia primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z voľnej úvahy, pričom uviedol, že vzniknutá nemajetková ujma na osobnostných právach žalobcu nepresahuje nemajetkovú ujmu u iných žalobcov – príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v identických sporoch. V odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku absentuje tiež akékoľvek odôvodnenie týkajúce sa prekročenia maximálneho priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času v 6-mesačných referenčných obdobiach. Žalobca neuniesol bremeno tvrdení ani dôkazné bremeno, nepreukázal svoj nárok a nepreukázal utrpenú ujmu v kontexte vyššie uvedených skutočností tak, aby bolo možné konštatovať, že žalobca ujmu na svojich právach v bezprostrednej súvislosti s nesprávnym prebratím Smernice utrpel, a to v značnej miere. Súd prvej inštancie bližšie nevysvetlil, prečo ujmu na právach žalobcu videl ako závažnú, a to aj napriek výsluchu žalobcu, ktorým žiadnu utrpenú ujmu okrem bližšie nekonkretizovaných tvrdení neuviedol a nepreukázal.

2.3 V nadväznosti na uvedené poukázal žalovaný v bode III. odvolania na vývoj rozhodovacej praxe v prevažnej miere okresných súdov a tiež Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Prešove, Krajského súdu v Bratislave, ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, týkajúce sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy v iných veciach (sp. zn. 4Cdo/139/2011 a sp. zn. 5Cdo/126/2007) argumentujúc tým, že súdna prax v obdobných veciach sa s ohľadom na argumentáciu žalovaného v najnovších konaniach priaznivo vyvíja v prospech žalovaného, pretože sudy po celom Slovensku prestali obdobné spory o náhradu nemajetkovej ujmy zovšeobecňovať.

2.4 Vo vzťahu k dôkaznému bremenu žalobcu žalovaný v bode IV. odvolania ešte uviedol, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno čo do otázky preukázania porušenia ustanovenia práva Únie, ktoré priznáva jednotlivcovi právo. Zároveň žalobca v priebehu konania neuviedol žiadne konkrétne následky, ktoré by mal ním tvrdený zásah do jeho osobnostnej sféry. Zdôraznil, že konajúci súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu. Ak teda žalobca nepreukázal zásah do jeho osobnostných práv, tak nie je dôvodné, aby mu súd priznal akúkoľvek kompenzáciu, pričom súd nemôže v otázke sporu o náhradu nemajetkovej ujmy vychádzať z iných, síce obdobných, ale skutkovo rozdielnych konaní, keďže rozvrh služieb žiadneho príslušníka Hasičského a záchranného zboru nie je totožný s rozvrhom služieb iného príslušníka Hasičského a záchranného zboru vzhľadom na voľné dni, či dni práceneschopnosti a iné mimoriadne situácie.

2.5 Vo vzťahu k podmienkam vzniku nároku na náhradu škody žalovaný v bode V. odvolania uviedol, že je nevyhnutné, aby konajúce sudy v obdobných otázkach vychádzali z podmienok náhrady škody spôsobenej porušením újného práva, ktoré podmienky stanovuje priamo Súdny dvor EÚ vo svojej rozhodovacej praxi nasledovným spôsobom: 1/ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcovi práva a porušenie je dostatočne závažné, 2/ existencia škody (nemajetkovej ujmy), 3/ priama príčinná súvislosť medzi porušením právnej normy Únie a vzniknutou škodou. Vo vzťahu k prvej vyššie uvedenej podmienke žalovaný v odvolaní uviedol, že právna norma Únie, na ktorú sa žalobca odvoláva mu musí priznávať právo. Z uvedeného dôvodu nemožno všeobecne vychádzať z výkladového ustanovenia čl. 2 Smernice 2003/88/ES, ktorý definuje pojmy vrátane pojmov pracovný čas a čas odpočinku. Pre úspešnosť podanej žaloby je nevyhnutné preukázať porušenie článku, ktorý priznáva žalobcovi určité právo, teda čl. 6 písm. b) Smernice. Vo vzťahu k druhej vyššie uvedenej podmienke, žalovaný v odvolaní uviedol, že v prípade, ak žalobca preukáže, že došlo k prekročeniu maximálneho priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času, tak je namieste uviesť, že sa musí skúmať rozsah prípadnej ujmy, teda sa musí skúmať: 1) koľko hodín došlo k prekročeniu limitu 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času a 2) aké následky to malo na žalobcu. Vo vzťahu k tretej vyššie uvedenej podmienke žalovaný v odvolaní uviedol, že táto podmienka musí byť taktiež splnená, pričom je namieste prihliadnuť na § 1 ods. 1 zákona č. 314/2001 Z. z., ktorým sa stanovuje úloha Hasičského a záchranného zboru, na prisahu, ktorú príslušníci Hasičského a záchranného zboru skladajú a na súvislosti medzi stratou času a tvrdenými následkami/zásahmi do osobnostných práv žalobcu. Vo vzťahu k otázke príčinnej súvislosti poukázal žalovaný v odvolaní na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/19/2020 zo dňa 25. 03. 2021, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/89/2021 zo dňa 31.01.2023, kde Najvyšší súd uviedol: „Ohľadom príčinnej súvislosti medzi poistnou udalosťou a nemajetkovou ujmovou dovolací súd poukazuje na rozhodnutie NR SR sp. zn. 6NCdo/7/2013, v zmysle ktorého príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie a vznik škody boli v logickom slede (nexus = spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik

škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolnosti nasvedčujúcej jej existenciu; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha (test *conditio sine qua non*, spoločný pre takmer všetky právne systémy Európskej únie), či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností a adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie je. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná“.

2.6 V bode VI. odvolania, označenom ako „Skúmanie porušenia práva Únie“ žalovaný uviedol, že základným rozporom v tomto ako aj v iných obdobných konaniach je rozpor v spôsobe preukazovania porušenia práva Únie. Zatiaľ čo rôzni právni zástupcovia k predmetnej otázke pristupujú rozdielne, tak žalovaný sa jednotne vyjadruje ku všetkým žalobám rovnako. Základné sporné tvrdenia strán vychádzajú z: 1) rozporu rozdielu medzi pojmami pracovný čas a čas odpočinku, 2) z rozporu obdobia, v rámci ktorého sa pracovný čas žalobcu skúma. Vo vzťahu k trovám konania žalovaný v odvolaní uviedol, že podáva odvolanie aj proti III. výroku odvolaním napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnej výške t. j. v rozsahu 100% z prisúdenej sumy. Uviedol, že s týmto názorom súdu prvej inštancie sa nestotožňuje a má za to, že nárok žalobcu bol nesprávne uplatnený. Ďalej uviedol, že v prípade, ak by odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu žalovaného, tak výrok o trovách konania ako závislý výrok musí byť v celom rozsahu zmenený v prospech žalovaného. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietla.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie považuje za nedôvodné a neopodstatnené a rozsudok súdu prvej inštancie v oboch odvolaním napadnutých výrokoch I. a III. považuje za zákonný a vecne správny. Ďalej uviedol, že žalovaný vo svojom odvolaní neprihliadol na právne závery vyplývajúce z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11Co/32/2024-269 zo dňa 24. 4. 2025, ktorým bol zrušený v poradí prvý rozsudok okresného súdu v tejto právnej veci. Zdôraznil, že v zrušujúcom uznesení sa odvolací súd stotožnil so všetkými skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie s výnimkou toho, že nepovažoval za dostatočne odôvodnenú výšku nároku, ktorú súd prvej inštancie žalobcovi priznal v poradí prvým rozsudkom, vydaným v tomto spore. Napriek tomu však žalovaný aj v tomto odvolaní namieta tie skutočnosti, s ktorými sa už prvoinštančný súd plne vysporiadal a odvolací súd sa s jeho závermi stotožnil, preto nepovažuje za potrebné a ani za účelné reagovať na každú jednu odvolaciu námietku žalovaného, keďže jeho odvolacia argumentácia je len opakovaním tých istých tvrdení, ktoré žalovaný uvádza už v skoršom štádiu konania. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalovaného, týkajúcu sa arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že v prvom rade je potrebné zdôrazniť, že za procesnú vadu nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/84/2017 zo dňa 25. 10. 2017), „pričom platí, že súd nie je povinný reagovať na každý argument a tvrdenie sporových strán, rovnako tak nemusí zachádzať do všetkých detailov sporu, uvádzaných stranami sporu v priebehu konania (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 241/07 zo dňa 18. 09. 2008)“. Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany sporu bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. „Pokiaľ v tomto zmysle žalovaný tvrdí, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, je potrebné uviesť, že z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva právo sporovej strany na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, resp. rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami“. V ďalšom texte vyjadrenia k odvolaniu žalovaného žalobca zotrval na svojej už skôr v konaní prezentovanej argumentácii a uviedol, že ak žalovaný pripojil k odvolaniu viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, na ktoré odkazuje v bode III. odvolania, tak poukazuje jednak na svoje vyjadrenie zo dňa 26. 10. 2023 označené ako „Vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného k žalobe v konaní vedenom na Okresnom súde Lučenec

pod sp. zn. 12C/54/2023“, ale tiež aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/20/2024 zo dňa 04. 07. 2024, na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/8/2024 zo dňa 30. 01. 2025, na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/9/2025 zo dňa 26. 03. 2025, na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/65/2024 zo dňa 25. 03. 2025 a tiež na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/7/2025 zo dňa 09. 07. 2025, z ktorých podľa žalobcu vyplýva, že právna úprava referenčných období nebola transponovaná do nášho vnútroštátneho právneho poriadku, a preto sa na ne žalovaný nemôže odvolávať. V závere vyjadrenia k odvolaniu žalovaného žalobca navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnutý (v poradí druhý) rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. potvrdil a priznal mu voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu žalovaného, uviedol, že sa nestotožňuje s právnym názorom žalobcu vyjadreným v jeho vyjadrení zo dňa 18. 07. 2025, a to z dôvodu právneho názoru, ktorý žalovaný prezentoval od začiatku konania ako aj v odvolaní. Zotrvál na svojej argumentácii týkajúcej sa neunesenia dôkazného bremena žalobcom, ktorý podľa žalovaného v konaní nepreukázal ním tvrdý zásah do jeho osobnostných práv, spočívajúci v údajnom prekročení maximálneho priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času, čo malo mať vplyv na jeho plnohodnotnú regeneráciu a oddych, rodinné spolužitie, voľnočasové aktivity a na jeho dlhodobú mentálnu a fyzickú vyčerpanosť. Súd prvej inštancie sa podľa žalovaného nedostatočným spôsobom zaoberal posudzovaním kritérií stanovených zákonom a vyplývajúcich z judikatúrnej praxe vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, najmä závažnosťou ujmy, ktorá žalobcovi vznikla a následkami, ktoré sa prejavili v jeho rodinnom a súkromnom živote, prípadne dopadom na jeho zdravotný stav a sociálne pomery. Tvrdenia žalobcu je možné podľa žalovaného považovať len za naplnenie bremena tvrdení, nie však za naplnenie bremena dôkazu.

5. Žalovaný ďalej vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu zdôraznil, že každý spor o náhradu nemajetkovej ujmy má svoje špecifiká a osobitosti, na ktoré je potrebné prihliadať. Poukázal pritom na uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31. 01. 2023, kde NS SR uviedol, že „otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôžu byť považované za pravidlo pre iné prípady“. V nadväznosti na uvedené žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, že „nemajetkovú ujmu nemožno preto vypočítať matematickým vzorcom, a to až na eurocenty“. V závere vyjadrenia k vyjadreniu žalobcu žalovaný uviedol, že sa pridrižiava svojho odvolacieho návrhu a žiada žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalovaného v rozsahu a z dôvodov daných ust. § 379 a ust. § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP (a contrário) a rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch I. a III. podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

7. Podľa § 12 ods. 6 zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „Zákon o hasičskom a záchrannom zbore“), na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby sa vzťahuje zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon.

8. Podľa § 85 ods. 1 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

9. Podľa § 85 ods. 2 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

10. Podľa § 86 ods. 1 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

11. Podľa § 86 ods. 2 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka

vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

12. Podľa § 92 ods. 1 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

13. Podľa § 92 ods. 2 písm. a) Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času a) v mieste vykonávania štátnej služby.

14. Podľa § 92 ods. 4 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby, alebo na inom určenom mieste, musí byť vymedzený priestor na odpočinok.

15. Podľa § 103 ods. 1 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnotný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmennosť, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia,) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e.

16. Podľa § 103 ods. 2 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g).

17. Podľa § 103 ods. 5 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

18. Podľa § 116 ods. 1 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ak príslušník vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu za každú hodinu takejto služby príslušná časť služobného platu priznaného v čase štátnej služby nadčas zvýšená o 30 %, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60 %.

19. Podľa § 122 ods. 1 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

20. Podľa § 122 ods. 2 písm. a) Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada a) 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

21. Podľa § 122 ods. 3 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

22. Podľa § 130 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, príslušnou časťou služobného platu na účely tohto zákona pri 40-hodinovom týždennom služobnom čase je 1/175 služobného platu. Pri inom týždennom služobnom čase sa príslušná časť služobného platu úmerne upraví.

23. Podľa § 135e ods. 1 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty.

24. Podľa § 193 Zákona o hasičskom a záchrannom zbore, na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105,

§ 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4 a 232 až 240 Zákonníka práce.

25. Podľa bodu 5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“), všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem „odpočinok“ sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. v dňoch, hodinách, resp. ich časti. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času

26. Podľa čl. 1 ods. 1 Smernice, táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

27. Podľa čl. 1 ods. 2 písm. a) Smernice, táto smernica sa vzťahuje na a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas.

28. Podľa čl. 1 ods. 3 Smernice, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

29. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície: „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi, b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

30. Podľa čl. 17 ods. 1 Smernice, pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa členské štáty môžu odchyliť od uplatňovania čl. 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria a / alebo nie je vopred určené alebo si ho môžu určiť sami pracovníci a najmä v prípade: a) vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania, b) rodinných pracovníkov alebo c) pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách.

31. Podľa čl. 17 ods. 5 prvý pododsek Smernice, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa možno odchyliť od článku 6 a článku 16 písm. b) v prípade lekárov v odbornej príprave v súlade s ustanovenými v druhom a sedemnástom pododseku tohto odseku.

32. Podľa článku 2 ods. 1 smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej len „Smernica 89/391/EHS“), táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).

33. Podľa článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS , táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

34. Po prejednaní odvolania žalovaného z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov odvolací súd uvádza, že v konaní nebolo sporné, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru s miestom výkonu štátnej služby v Lučenci. Žalobou podanou voči žalovanému sa žalobca domáhal zaplata sumy 7.069,52 Eur, a to titulom náhrady škody uplatnenej vo forme náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala podľa jeho tvrdení uvedených v žalobe vzniknúť v dôsledku porušovania jeho práv garantovaných normami komunitárneho práva. Procesný útok žalobcu bol založený na argumentácii o

nesprávnom transponovaní čl. 2 ods. 1 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ER do právneho poriadku Slovenskej republiky (konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbere), a teda procesný útok žalobcu bol založený na argumentácii o pravidelnom prekračovaní článkom 6 písm. b) Smernice stanoveného maximálneho týždenného 48 –hodinového pracovného času.

35. Súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcu podľa ustanovení Smernice 2003/88/ES, zákona č. 315/2001 Z. z. a podľa ustanovení § 11 až 13 Občianskeho zákonníka.

36. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES ustanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní, vrátane nadčasov nesmie prekročiť 48 hodín týždenne. Pracovným časom je v zmysle čl. 2 ods. 1 citovanej Smernice akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou. Na druhej strane čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom (čl. 2 ods. 2). Podľa ustanovenia § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., služobným časom príslušníka Hasičského a záchranného zboru je časový úsek, v ktorom tento vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu s tým, že služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne (§ 85 ods. 2 veta prvá zákona č. 315/2001 Z. z.) a v zmysle ust. § 86 ods. 1 veta prvá zákona č. 315/2001 Z. z. môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov; pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času nesmie dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch presahovať 18 hodín; celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni (§ 86 ods. 1, ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.). V zmysle ustanovenia § 92 ods. 1 citovaného zákona určuje služobný úrad príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa ustanovenia § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

37. Vychádzajúc z obsahu ustanovení § 85 ods. 1, ods. 2, § 86 ods. 1, ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. je zjavné, že zákon č. 315/2001 Z. z. oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby v rámci určenej služobnej pohotovosti, ktorá nadväzuje na jeho služobný čas. V oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa však do služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru nezapočítava, napriek tomu, že nejde o čas odpočinku predpokladaný Smernicou. Vnútroštátna právna úprava obsiahnutá v zákone č. 315/2001 Z. z. v znení účinnom v posudzovanom období umožnila zamestnávateľovi žalobcu bez súhlasu žalobcu rozvrhnúť žalobcovi pracovný (služobný) čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu týždenného pracovného času stanovenú článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, hoci Smernica neumožňuje, aby členské štáty prijali iné vymedzenie hranice týždenného pracovného času než to ako je uvedené v čl. 6 písm. b) Smernice.

38. Aj keď okresný súd explicitne neporovnával znenie posudzovaných ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie a po jej vstupe, právne posúdenie správnosti transpozície Smernice 2003/88/ES z jeho odôvodnenia vyplýva. V uvedenej súvislosti odvolací súd uvádza, že predmetné ustanovenia boli prakticky v rovnakom znení už súčasťou zákona č. 315/2001 Z. z. v znení účinnom od 01.04.2002; po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie došlo k zmene ustanovenia § 86 ods. 1 len čo sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času tak, že z pôvodného obdobia celého roka došlo ku zmene jeho rozvrhnutia na obdobie štyroch, resp. šiestich mesiacov. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§ 92 ods. 1) a na služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (§ 92 ods. 2). V kontexte uvedeného má odvolací súd za to, že žalovaný v procese preberania Smernice 2003/88/ES do nášho právneho poriadku po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že služobná pohotovosť je služobným časom príslušníka Hasičského a záchranného zboru. V dôsledku uvedenej skutočnosti neobstojí argumentácia žalovaného, v rámci ktorej žalovaný tvrdil, že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z. z. nie je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES.

39. Pokiaľ žalovaný namietal, že v danom prípade neboli splnené kumulatívne stanovené všeobecné podmienky nevyhnutné na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody za porušovanie práva Únie (vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora EÚ), odvolací súd poukazuje na to, že žalobca v konaní tvrdil a predloženými listinnými dôkazmi preukazoval, že v žalovanom období (od júla 2020 do mája 2023 vrátane) súhrn jeho týždenného pracovného času pravidelne presahoval 48 hodín týždenne a že v

žalovanom období odpracoval v rámci služobnej pohotovosti 1.889,32 hodín; pri stanovení rozsahu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti vychádzal žalobca z výpisov dochádzkového systému SAP a z výplatných pások, pričom tam uvedené skutočnosti premietol do tabuliek súvisiacich s vyčíslením nemajetkovej ujmy. Ak sa súd prvej inštancie s takýmto spôsobom výpočtu stotožnil, je zrejmé, že považoval za preukázané, že žalobca pravidelne odpracoval viac ako 48 hodín týždenne a že žalovaný relevantným spôsobom túto skutočnosť nespochybnil.

40. Uvedené skutkové tvrdenia, ktoré žalobca preukazoval aj listinnými dôkazmi, žalovaný poprel len vo všeobecnej rovine. Vo vyjadrení k žalobe sa zameril na teoretické úvahy týkajúce sa pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, transpozície relevantných článkov Smernice 2003/88/ES, náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy; vo vzťahu k výpočtu nemajetkovej ujmy žalobcom žalovaný uviedol, že tabuľky uvádzané žalobcom v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, pretože výpočet žalobcu je veľmi máľúci a predstavuje skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody formou doplatku vo výške 35 % (50 % - 15 %) zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu žalobcu podľa ust. § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z..

41. Ani v duplike žalovaný svoju argumentáciu vo vzťahu k otázke „spôsobu výpočtu nemajetkovej ujmy“ dostatočne nekonkretizoval; vo vzťahu k spôsobu výpočtu nemajetkovej ujmy zdôraznil, že za žiadnych okolností nemožno nemajetkovú ujmu vypočítať tabuľkovo na základe akéhosi univerzálneho vzorca, ktorý vo svojom výsledku zodpovedá mzdovým nárokom. Rovnako ani na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie žalovaný so spôsobom výpočtu priemerného týždenného služobného času žalobcu žalobcom v konkrétnej rovine nepolemizoval.

42. Po prejednaní odvolania žalovaného odvolací súd uvádza, že okresný súd definoval všeobecné podmienky na úspešné uplatnenie práva v súvislosti s porušením práva Únie čo do základu nároku správne, pretože v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, členský štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva Únie ak (a) porušená norma práva Únie priznáva jednotlivcom právo alebo zakladá povinnosti pre členský štát; (b) porušenie práva Únie je dostatočne závažné a (c) medzi porušením práva Únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť, pričom o výške náhrady škody rozhoduje vždy vnútroštátny súd.

43. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi boli splnené aj podľa názoru odvolacieho súdu. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Ustanovenie článku 6 písm. b) Smernice má v zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ priamy účinok, pričom priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Uvedené ustanovenie Smernice (čl. 6 písm. b/) nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. v znení účinnom v žalovanom období prebraté správne, keďže právny poriadok Slovenskej republiky bez ďalšieho umožňoval, aby priemerný pracovný (služobný) čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín. Účelom čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES (t. j. účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času) je zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe, ani spolupracovníkom a ani iným osobám a zároveň, aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Pokiaľ žalobca reálne odpracoval (odslúžil) viac ako mal v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice (čo žalovaný právne relevantným spôsobom nespochybnil), prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať svojej rodine, priateľom, záľubám, fyzickej a psychickej regenerácii.

44. V nadväznosti na uvedené odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne na prejednávaný spor analogicky aplikoval ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, týkajúce sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv, nakoľko vnútroštátny právny poriadok neobsahuje ustanovenia, podľa ktorých by bolo možné vec priamo posúdiť. Podľa názoru odvolacieho súdu je pritom irelevantné akým spôsobom dospel žalobca k výške požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, keď dôvodom uskutočneného výpočtu bolo len odôvodnenie a možnosť skontrolovania výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy z hľadiska jej primeranosti. Žalobca v prejednávanej veci (obdobne ako iní žalobcovia v právne totožných a skutkovo obdobných veciach) mohol požadovať náhradu nemajetkovej ujmy aj bez akýchkoľvek výpočtov. Ak však žalobca zvolil spôsob určenia výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobom ako sa v zmysle

zákona č. 315/2001 Z. z. určuje jeho mzda, automaticky to neznamena, že si uplatnil nárok na doplatok mzdy (mzdový nárok) ale to, že výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy čo do právneho základu nároku spôsobom uvedeným v žalobe odôvodnil. Pokiaľ ide o výšku sumy priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku vysvetlil, z akého dôvodu považoval žalobcovi priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za dôvodný, keď svoje závery vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy okrem iného porovnal s inými súdnymi rozhodnutiami v právne a skutkovo obdobných veciach, ktoré v odôvodnení svojho rozsudku (konkrétne v odseku 326. odôvodnenia) výslovne uviedol – vymenoval.

45. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa ustanovenia § 387 ods.1 a ods. 2 CSP v poradí druhý rozsudok súdu prvej inštancie, vydaný v tejto veci, v odvolaním napadnutom výroku I. ako vecne správny potvrdil; ako vecne správny odvolací súd potvrdil aj závislý výrok III., ktorým súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval ustanovenie § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi v súlade s judikatúrou priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy náhrady nemajetkovej ujmy.

46. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.